

Interesi pravde potiskuju Miloseviceve zelje

Author: [IWPR](#)
[ICTY](#)

U srzi pitanja da li nametnuti branioca Slobodanu Milosevicu protivno njegovoj volji nalazi se, u stvari, primarna odgovornost suda da obezbedi fer i brzo sudjenje i da sacuva integritet sudskog postupka. Iako optuzeni ima pravo da se sam brani, to pravo je od drugorazrednog znacaja u odnosu na primarne odgovornosti suda. Takodje, okrivljeni ne moze da se odrekne prava na pravicno sudjenje time sto bi, na primer, izjavio da ce sudjenje koristiti kao forum za promociju svojih politickih stavova.

“Dozvoljavanje samozastupanja bez obzira na posledice preti da udalji krivicna sudjenja od njihovog jasno definisanog cilja – pravicnog i pouzdanog utvrdjivanja krivice ili nevinosti”, stoji u odluci Pretresnog veka II kojom je rezervni (standby) branilac postavljen Vojislavu Seselju uprkos njegovom protivljenju. Vece je takodje sa odobravanjem citiralo izdvojeno misljenje iz odluke americkog Apelacionog suda devetog okruga: “On [sudija koji je izdvojio misljenje] je takodje smatrao da okrivljeni ne moze da odbaci svoje pravo na pravicno sudjenje, pravo koje ne implicira samo interese okrivljenog nego i institucionalni interes pravosudnog sistema. Stavise, vlada ima interes, vezan za njen legitimitet, da obezbedi i pravican postupak i pouzdane ishode krivicnih sudjenja”.

Nakon dosadasnje dve i po godine sudjenja, vece u slucaju Milosevic je, usled pogorsanog zdravstvenog stanja okrivljenog, primorano da se suoci sa krucijalnim pitanjem - do kog stepena se pravo da se neko sam brani moze koristiti da bi se isticala politicka agenda? Odluka veka moze imati dalekosezne posledice na ostale sudove koji ce suditi bivsim sefovima drzava, posto se moze ocekivati da ce vecina takvih optuzenih, bas kao Milosevic, prigovarati legitimitetu institucija koje ce im suditi i koristice svaku priliku da iskoriste te postupke za svoje politicke ciljeve.

Dilema veka koje sudi Milosevicu proizlazi iz specificnog istorijskog razvoja, upotrebe sudjenja da bi se izaslo na kraj sa bivsim sefovima drzava koji su navodno tesko povredili humanitarne norme i vrednosti, umesto da se nasumicno pobiju ili da im se pruzi ‘zlatni padobran’ do vile u nekoj dalekoj zemlji. Uzimajuci u obzir jasnu nameru okrivljenog, sud mora insistirati na svojoj ulozi. Dozvola Milosevicu da predstavi svoj politicki slucaj umanjuje legitimitet tribunala. To omogucava optuzenom da kontrolise postupak i da ga upotrebljava za sopstvene ciljeve. Iako se sud borio da zadrzi Milosevicevo unakrsno ispitivanje svedoka optuzbe u granicama onoga sto je relevantno za postupak i sto nije politicko, ‘filtiranje’ politicke agende optuzenog bice mnogo teze kada Milosevic bude iznosio svoju odbranu.

Postavljanje branioca (bilo ‘rezervnog’ bilo ‘pravog’) moglo bi biti od znacajne pomoci za postupak, kao i za ubrzavanje sudjenja. Iako branilac mora prihvatati uputstva od svog klijenta u pogledu “ciljeva zastupanja”, on takodje ima obavezu prema pravnickoj profesiji i prema tribunalu. Braniocu je zabranjeno da obmanjuje sud i da se upusta u bilo kakvu vrstu ponasanja kojom se krse profesionalna i eticka pravila, Statut MKSJ-a i Pravila postupka, Uredba o postupanju branilaca pred MKSJ-om i druge norme koje se mogu primeniti. Pretresno vece I je u odluci da odbije zahtev Vidoja Blagojevica da zameni svog branioca napisalo i ovo: “Branilac ima obavezu lojalnosti prema svojim klijentima koja mora biti saglasna sa njegovom duznoscu prema tribunalu da dela sa nezavisnoscu u administriranju pravde; i branilac ce preduzeti sve neophodne korake da obezbedi da njegove akcije ne dovode postupak pred tribunalom na zao glas” Vece je takodje primetilo da branilac moze “da donese odluku koja bi mogla da bude protivna zeljama njegovog klijenta zbog toga sto branilac, koji je kompetentan i pod profesionalnom obavezom, iskreno veruje da je odluka u najboljem interesu klijenta...”

Tako je pretresno vece II u svojoj odluci u slucaju Seselj napisalo: “Dobra stvar za razmisljanje je pokazana (da se imenuje ‘rezervni’ branilac protivno Seseljevom odbijanju) nakon sto je Seselj obznanio nameru da pokuša da iskoristi tribunal kao masinu za podupiranje njegovih politickih verovanja i aspiracija. Ukoliko bi ova taktika bila podrzana, ona ne bi rezultirala samo u zloupotrebi znacajnih resursa tribunala nego bi takodje ometala i efikasno sudjenje”. Vece je primetilo da pravo na pravicno sudjenje nije samo “fundamentalno pravo okrivljenog” vec takodje i “osnovni interes tribunala koji je vezan za njegov

legitimitet”.

Donoseci ovu odluku, vece je u slucaju Seselj citiralo slucaj pred Evropskim sudom za ljudska prava (Croissant v. Germany), u kome je Evropski sud zauzeo stanoviste da je cilj obezbedjivanja da se sudjenje odvija bez prekida ili odlaganja “relevantan interes pravde kojim se takodje moze opravdati postavljanje [branioca] protivno volji okrivljenog”.

Duznost suda jeste da obezbedi da pravicnost sudjenja potisne pravo okrivljenog na samozastupanje, bas kao sto “vrhovna duznost advokata da postupa u najboljem interesu svog klijenta” (Blagojevic) moze da potisne njegovu duznost da zastupa zelje svog klijenta. Sud mora da obezbedi da se ispuni pravda. Tamo gde okrivljeni insistira da se sam brani a za to nije sposoban, sud mora da se umesa. Kada okrivljeni insistira na koriscenju suda kao foruma za promociju svog politickog programa po cenu unistenja svoje odbrane od veoma ozbiljnih optuzbi, i sud i branilac su pozvani da potisnu njegove zelje i da obezbede da on dobije profesionalnu odbranu uprkos samom sebi. Ukoliko bi ucinili drugacije to bi znacilo napustanje sudnice u korist onih koji bi je koristili kao arenu za promociju svoje destruktivne politike.

Location: Balkans
Macedonia
Serbia
Kosovo

Topic: War crimes

Focus: Coalition for International Justice (CIJ) Trial Reports Archive (Bos-Hrv-Srp)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/interesi-pravde-potiskuju-miloseviceve-zelje>